

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚҰМИТАСИ

Газета 1929 йил, 1 августдан чиқа бошлаган

№ 32 (65908)
1996 йил, 15 май, чоршанба

Сотувда
эркин нархда

Эрта тонг пайти. Пойтахтимизнинг Шайхонтохур туманидаги 85-мактаб боғидан утамиз. Боғ этагида учуспирин. Бири бодомқовок,

— Улугбек Полвонов. — Португалиядан, Гулнора Алимова — Франциядан галаба билан қайтишди. Элмира Нуралиевани Швеция, Англияда олқишладилар.

— Бу юртимиздаги фақат бир соҳанинг юксалиш сари бошланиши холос.

— Биз ишлаётган оддий

ди. Уларнинг ижод қилишлари учун улкан шароитлар яратди. Охир-оқибат дину санъат, илму-спортда оламшумул зафарларга эришилди.

— Юртбошимизнинг йули ҳам соҳибқирон Амир Темур йулини эслатади. Дунёнинг соғлом кучлари назарини юртимизга қаратдилар, ижод ва

Истеъдодлар Ватани

мактабларда ҳам қобилият куртаклари ниш ура бошлаган истеъдодлар оз эмас. Ҳозирги куннинг муҳим масалаларидан бири уквучи истеъдодини вақтида сезиш, ардоқлай билиш ва устира олишларига имконият яратиб беришдир.

— Мактабимизнинг 8-синфида таҳсил олаётган Жамшид Исоқовга умид билан эътибор бераяпмиз. Бу уквучи истеъдодиди куп қирралар намоён бўлмоқда. Ҳам санъатда, ҳам илмда, ҳам ташкилотчиликда узига хос йул қидираяпти. Узи қуғирчоқ театри тузган. Орзуси ҳуқуқшунос бўлиш... Ота-онаси ва махсус педагог мутахассислар билан маслаҳатлашиб иқтидорли уквучилар билимгоҳига тавсия этмоқчиман.

— Жамшиддек гайратли, умидли иқтидорлар, эҳе, ҳали талайгина. Фақат уларнинг имкониятини очиш керак.

— Шундай истеъдодлари бор улканинг нега илгари номи чиқмади экан?

— Масаланинг илдизи бошқа ёқда менимча. Юртбошимиз утмишдаги алломаларимизнинг ҳаётларини бекорга зур бериб урганишга даъват этмаёттирлар. Амир Темурни олайлик. Аввало куп мамлакат ижодий кучларини, моддий ва маданий ҳаётларини бирлаштирди. Қолаверса миллатидан қатъий назар 27 мамлакат истеъдодларини йиг

илм қилиш учун соғлом муҳит яратдилар, талантларни ардоқлаб устириш йулини бердилар. Буюк Алишер Навоийнинг

Иш эрур улким, они ўзи қилур.

Ҳикмат улким, ҳам они ўзи билур.

нақлига доимо содиқ қолмоқдалар.

— Истеъдодларни ягона ватан бирлаштиради, юксак гою-ю, улкан мақсадлар устиради. Ишончимиз комилки, тез фурсатларда юртимизнинг Беҳзодлари-ю Самарқандийлари, Замахшарийлари-ю Бухорийлари, Ибн Сино, Улугбеклари-ю Фаргонийлари, Фитрату Чулпонлари янгича — жарангдор овозларини жаҳон баралла эшитиб, таҳсинлар уқийдиган кунларга ҳам оз қолганга ухшайди.

Ҳа, Ўзбекистонимиз Амир Темур орзу қилганидек Ватан булади. Бу Ватан истеъдодлар Ватани булади, дегимиз келади. Ана шу истеъдодлар Ватан байрогини чуққиларга кутариб, Ўзбекистонни оламга куз-куз қилдилар. Буюк бобомиз руҳларини шод этадилар.

Дилором ЖАВҲАРОВА,
Ўзбекистон
Республикаси халқ
таълими аълочиси.
Муҳаммаджон
УСМОНОВ,
олий тоифали адабиёт
ўқитувчиси.

— Синфингизда энг аълочи ким?

— Машҳура.
— Одобли, билимдон, дусларига меҳрибон-чи?
— Машҳура.
— Узлаштиришда қийнаётган синфдошларидан ердამини, қимматли вақтини аямайдиганчи?

— Машҳура.
Юқоридаги мақтовларнинг ҳаммаси синфдошим Машҳура Абдуллаева ҳақидадир. Ҳақиқатан

Аълочилар
ҳақида
ҳикоялар

УНИНГ ЎЗИ САБАБЧИ

ҳам аълочи дугонамни устозлар ҳам, уквучилар ҳам бирдай севиб, ҳурматлашади. Бунга албатта унинг узи сабабчи-да.

Барча мактабларда яқунловчи туртинчи чорак давом этаётган шу кунларда Машҳуранинг сафдошлари купайиб бормоқда. Алишер Ортиқов, Дилдора Акбарова, Нилуфар Орифжонова аллақачон фаоллар қаторига утиб олишди. Мактабимиз машҳуралари купаяверсин.

Мавлуда ОБЛОЁРОВА.
Фаргона вилояти,
Ўзбекистон туманидаги
Муқимий номли
мактабнинг 6-«А» синф
ўқувчиси.

ГУЛНОЗА ҚИЗ — БИР ДОНА ҚИЗ

— Менинг Гулноза қизим, бир дона қизим!

Синфдошим Гулнозанинг онаси ана шундай эркалайди. Сабаби, у оилада ягона қиз, хондоннинг эркаси, уч нафар уканинг меҳрибон опаси. Уқишлари аъло. Адабиёт, чет тили, она тили, мусиқа, расм дарсларига жуда қизиқади. Айниқса дугонамнинг туқиш борасидаги чеварлигига қойил қоламан ва ҳавасим келади. У уз оила аъзоларига пайпоқ, нимча, қулқошлар туқиб берган. Ранг ташлашдаги маҳорати ҳам мақтовга лойиқ.

Синфдошим Гулноза Яра

шеванинг яна бир ажойиб фазилатидан сизларни огоҳ этай. У нафақат синфдош қизлар, балки мактабдошларимизга ҳам туқиш сирларини ургатади. Келгусида у уз мактабини кенгайтириб, яъни корхонага айлантириб Ватанимиз равнақига равнақ қушиш орзусида.

Яхши ният — ярим давлат, деганларидек, дугонамнинг нияти узига йулдош бўлсин, дейман.

Дилдора АБДУЛЛАЕВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон туманидаги
40-мактабнинг 7-«А»
синф ўқувчиси.

«ДУШАНБА»НИНГ ФОЙДАСИ

Албатта сиз «Қанақа фойдали душанба экан?» деб уйлаётгандирсиз? Келинг, эшитинг.

Сешанба. 6-«А» синф уквучиларининг еттигаси аъло баҳо олди. Дарга кечикувчилар, интизом бузувчилар кузатилмади, қолган синфларда ҳеч қандай «фавқулодда» ҳодиса руйхатга олинмади.

Чоршанба. Мактаб буйича тартиб бузувчилар, интизомсизлар, паст баҳо олувчилар, сабабсиз дарс қолдирувчилар учрамади.

Ҳафтанинг қолган пайшанба, жума, шанба кунларида ҳам шундай текширишлар утказилади. Махсус тузилган гуруҳ аъзолари томонидан олиб бориладиган бундай кузатишлар ва душанба кунини буладиган яқуний линейка билим даргоҳимизда укв, тарбия ишларини яхши йулга қуйишда катта фойда бераяпти. Чунки душанбадаги ҳисоботда қизариб қолмаслик учун барча баробар ҳаракат қилмоқда-да. Энди билдингизми, душанбанинг фойдасини?

Мактуба ҚАЮМОВА,
Фаргона вилояти, Ўзбекистон туманидаги 8-мактаб
ўқувчиси.

қисик кузли, иккинчиси малла сочу кук кузли, учинчиси қорақуз, қорасочлилар спорт кийимида узбекча такаллуф билан саломлашиб чопиб утишади. Ҳамроҳим сурайди:

— Бу ким бўлди?

— Бу — Цой, — дейман.

— Иқтидорли бола. Яқинда Олмонияда утказилган истеъдодли уквучилар сафаридан қайтди.

— Ҳа, истеъдодлар тез етишяпти, — дейди, ҳамроҳим. — Илгари қаерда эди улар. Ҳам санъату, ҳам спортда жаҳоннинг илғор ёшларидан қолишмаяпти.

— Илмда-чи?

— Илмда ҳам буй курса тишмоқда.

— Ўзбекистон мустақил бўлгандан буён қисқа муддат не-не истеъдодларимизни олам танимади дейсиз? Қайси соҳага қул уришса, уша соҳани гуллатишяптия, азаматлар.

— Алёша Султонов Америка Қушма Штатларида утган истеъдодли пианиночилар танловининг бош совриндори бўлди.

— Евгений Мурскийчи? Англияда утказилган жаҳон танлови голиби даражасига эришиб, Гран прига сазовор бўлиб, улкамиз шонини оламга ёйди.

— Илс ака, қилич текканда, сигнал лампочкаси ёнадиган қилсақчи.

— Ундай бўлса қилич учларини утмас бурчакли қилиб яса.

Ия, қилич сигнал деяптими? Шошманг, шошманг, бу ахир ака-ука Илс билан Сарвар эмасми? Эҳ, ёдимдан кутарилибди-ку, сиз уларни танитайсиз-а? Булмаса танишинг: Қашқадарё вилояти, Ғузор туманидаги Шароф Муҳиддинов номи 3-сон мактабнинг 10-«А» синф ўқувчиси Илс, ҳамда 6-«А» синф ўқувчиси Сарвар Ҳамраевлар, шу билан бирга «Ёш техниклар маркази»га қарашли «Бошланғич техник лойиҳалаштириш» тугарагининг фаол қатнашчилари. Ўқувчиларни барча мактабдошлари, ихтирочи ака-укалар дейишади. Қани, қурайлик-чи, улар нималар ихтиро қилган эканлар?

— Сарвар, «Ёш соҳибқиронлар» қиличбозлик ўйинини ихтиро қилиб, «Бошланғич техник лойиҳалаштириш» шўбасида биринчи ўринни эгаллабсан, мумкин бўлса шу ҳақда гапириб бер.

— Электротехник қиличбозлик ўйинида икки ёки ундан ортиқ ўқувчи иштирок этади. Бунинг учун иккита бир хил қилич ва иккита кукрак қалқони ва иккита сигналли электрон қурилма керак бўлади. Ҳар бир қат-

Ўйинчоқлар ясашни ўйлаб қўйганмиз, — дейди қашқадарёлик ихтирочилар

мухлақо хавфсиз. Ўйинни учинчи ўқувчи кузатиб, ҳакамлик қилади. Бу ўйинни ҳарбий таълим дарсларида, спорт мусобақаларида утказиш мумкин.

— Мен эса, — дейди Илс, — уз ишимни «Мозийга бир назар» деб номладим. Буни

тушлаб, машқ қилиб, ғалабали юришлар қилган экан. Ҳор олдида «Мозий гилдираги» урнатилган, унда Темурийлар сулоласининг ҳукмронлик даврлари ҳаракатга келтирилган. Даврнинг ўтиши эса ритм асосида берилди. Электро-

ҳам яхши баҳолашди. Бундан ташқари тугарагимизга физика фани ўқитувчиси, Аъзамхон ака Муҳаммадиев раҳбар бўлганларидан кейин ишларимиз янада ривожланиб кетди.

— Келгусида қандай иш-

техник ишимиз оғирлиги, электр кучланиши техник талаблар асосига мос этиб қилинган. Ишнинг асосий ҳаракатли қисми «Мозий гилдираги», у 6 вольт кучланишли узгармас ток би-

лан озиклантирилган. Даврнинг ўтиши эса метраном, яъни вақт улчагич орқали оҳанг билан берилган.

— Республика иқтидорли болалар слётида биринчи бор иштирок этишингларми?

— Йук. Утган йили ҳам қатнашганмиз. Лекин ишларимизда камчиликларимиз борлигини сездик. Шунинг учун бу йил катта тайёргарлик билан янги гоёларни амалда ижод қилиб келдик. Бу ишларимизни вилоятимизда

ларни режалаштиряпсизлар?

— Келажакда «теша тегмаган» янги ўйинларни, масалан, савдо дуконларига хилма-хил ўйинчоқлар ясашни ўйлаб қўйганмиз.

— Ажойиб ихтироларингиз йўлида сизларга ҳаммаша омад тилаймиз ва ўз қўлларингиз билан яратилган янгидан — янги ихтиролар кутиб қоламиз.

Феруза ОДИЛОВА.

Суратда: Болалар янги ихтироларини устозларига таништиришяпти; тўгарак раҳбари Аъзамхон ака Муҳаммадиев Сарвар билан навбатдаги ихтиролар ҳақида баҳслашмоқда; Илс Ҳамраев ўз ишини намойиш қилляпти.

Р. АЛЪБЕКОВ олган суратлар.

нашчига битта қилич берилиб, орқасига сигнал, олдида темир қалқонча осиб боғланади. Ўйин икки қатнашчи орасидаги қиличбозлик жанги ҳисобланади. Биринчи қатнашчи иккинчи шеригининг кукрагига қилич тегиза олса, теккан кишининг сигнал лампочкаси ёниб, товуш қурилмаси ишга тушади. Бунинг учун албатта, қиличдан шикастланмаслик учун, уларнинг учлари утмас бурчакли қилиб тайёрланади. Ток озуқаси ҳам 4,5 вольт булиб,

яратишимдан мақсад, Амир Темур гори билан таништириш, тенгдошларимни буюк бобомиз ҳақидаги тушунчаларини янада кенгайтириш. Аввало «Амир Темур гори ажойиботлари» китобини ўқидим, горни бориб кўрдим ва уни жонли қуринишга утказишга ҳаракат қилдим. Ҳорлар тоғда учта булиб, катта горда асосан тайёргарлик, ҳарбий машқлар утказилган. Иккинчиси эса отхона, учинчиси омборхона вазифасини утаган. Амир Темур шу горда бир неча бор куч

Фахр этамиз сен билан Ватан

«Бугун биз сизларга Лондонда Тошкент вақти билан ишлаётган фирмалар ҳақида ҳикоя қиламиз». «Бизнес-вестник Востока» газетасининг бош муҳаррири Галина Чебакованинг юқоридаги сатрлар билан бошланғич мақоласи беихтиёр диққатимни тортди. Фахрланиб кетдим. Мақолани бошдан оёқ ўқиб чиқдим. Келинг, тенгдошлар, сизлар ҳам хабардор бўлинг-а, нималарни ҳис қиласиз?

Биринчи, иккинчи, учинчи учрашув, дея қисмларга ажратилган мақоланинг дастлабкисида Петер Ребак фирмаси Ўзбекистонда 3-тартиб рақами билан рўйхатга олингани, у биз учун олтин қазиб чиқаришда ишлатиладиган пармалаш ускуналари, қадоқлаш ав-

ЛОНДОНДА ТОШКЕНТ ВАҚТИ БИЛАН...

томатлари, плёнка ва сувқозғалар, музқаймоқлар, спиртли ҳамда салқин ичимликлар ва бошқа купгина нарсалар юборар экан.

Ҳамюртимиз танишган иккинчи бир фирма вакиллари Халқлар Дустилиги саройида бўлиб утган «Бони М» ансамбли концертида васитачилик қилган экан. У биз билан уч йилдан буён алоқада экан. Дастлаб Аския, Ипподром бозорларида бир нечта савдо нуқталари очиб иш бошлаган бўлса, ҳозир Чилонзор туманидан супермаркет учун жой сотиб олишибди.

Жаноб М. С. Раҳманьяннинг йирик фирмаси Президентимиз Ислам Каримовнинг 1994 йил декабрь ойида Буюк Британияга қилган ташрифидан сўнг бошланган экан. Ушбу фирма бизга тиббий асбоб-ускуналар, турли хом ашёлар жунатиш билан бирга йирик компаниялар билан Ўзбекистон уртасида васитачилик ишларини ҳам бажаради. Булардан ташқари Бекобод металига нефть ва газ жиҳозларни айиралаштириш учун музокаралар олиб борилмоқда. Раҳманьян Лондон университети ходимлари билан биргаликда маданий алоқаларни йўлга қўйиш режаларини ҳам ишлаб чиқмоқда. Бу режалар орасида бизга полиграфия ускуналарини юбориш, «Баҳор» ансамбли гастролларини Англияда утказишнинг ташкил этиш, еш мусафирлар асарлари курғазмасини утказиш ҳам бор экан.

Мен мақоладан олган таассуротларимни Галина опанинг куйидаги сатрлари билан яқунламоқчиман. «Ўзбекистонлик шериклар билан ишлаш қулай бўлсин учун Лондондаги бу корхоналар эшиги Тошкент вақти билан соат бешу уттиз минутда очилади».

Истардимки, мустақил республикамизнинг дунёдаги барча мамлакатлар билан бўлаётган алоқалари тобора мустаҳкамланаверсин.

Муҳайё АХМЕДОВА,
Тошкентдаги Комил
Ёрматов номи мактаб
ўқувчиси.

«БОЛАЖОН ШАВКАТ БЎЛДИ-ДА»

Оппоқ соқолли икки қария рупарасидан келатган бир гуруҳ болалар одоб билан салом бериб утишди.

— Якдаста бова, бу дейман Шодивойнинг набираси Шавкатвой жуда болажон чиқиб қолди-да, у туфайли шу атрофда бесорчи усмирни ахтариб ҳам тополмайсиз.

— Ҳозир уқувчилар билан бирга ўтиб кетган муаллимни

айтяпсизми?

— Ҳа, тунов кунни ҳатто уйма-уй юриб спортга қизиқувчи кичкинтойларни ҳам ёзиб юрганли.

Икки нуроний бобонинг бу илиқ гаплари Бухоро вилояти, Гиждувон туманидаги С. Айний номли мактабнинг жисмоний тарбия ўқитувчиси Шавкат ака Шодиев хусусида эди. Бундан ун олти йил аввал Бухоро Дав-

Меҳрибон, меҳри бор муаллим

лат университетини тугатган жонкуяр устоз туфайли мактаб нафақат туман, вилоят, балки республикага ҳам яхши танилиб бораяпти. Болалар утган мусобақаларда эришган муваффақиятлари учун яхши-яхши совринларга сазовор булишмоқда.

СУРАТДА: Шавкат ака Шодиев волейболчи шогирдлари билан.

Р. АЛЬБЕКОВ олган сурат.

Бизга ёздилар

Ўз қўлимиз билан

— Мен пардаларни ювиб келаман, — деди чаққонлик билан Шаҳноза.

— Биз деворларни оҳаклаймиз, — дейишди Олим, Жамил, Умидлар.

— Биз эса полни буюймиз, — чуғурлашди қизлар.

Синф раҳбаримиз Темирой опа Садриева жуда хурсанд бўлиб кетдилар. Чунки биз ремонт ишларини узаро бўлишиб олгандик. Келаси ўқув йили учун синф хонамизни олдиндан тайёрлаб, мактабимизнинг 70 йиллик юбилейни кенг нишонлаш арафасидамиз.

Уч кун давомида ўз қўларимиз билан синфимиз ремонт ишларини якунладик.

Муҳаббат НАСИЛЛАЕВА,
Бухоро вилояти, Гиждувон туманидаги
С. Айний номли 3-сон мактабнинг 10-«А» синф ўқувчиси.

Сўранг, жавоб берамиз

Хурматли таҳририят! Мен Тошкентдаги Абдулла Авлоний номли мактабнинг 8-синфидан ўқийман. Сизларга мактуб йўллашдан мақсадим мени қизиқтирган саволга жавоб олишдир. Гап шундаки, ҳар кунни таппафус пайтида айрим синфдошларим мактабимиз ёнидаги дўкондан сақич сотиб олиб, ҳатто дарс пайтида ҳам чайнаб ўтиришади. Аммо менинг эшитишимча, сақич чайнаш ошқозон учун зарарли эмиш. Ҳақиқатан ҳам шундайми?

Бу саволга 1-Тошкент давлат тиббиёт институтининг ошқозон-ичак касалликлари бўлими мудири Носир Мирюнов жавоб беради:

— Бугунги кунда сақичларнинг тури хилма-хил экан, маълум бир сақич хасталик келтириб чиқа-

ради, дейиш мушкул. Бунда киши ошқозонининг аҳволи қай даражада эканига эътибор қаратиш керак. Масалан, ошқозон кислотаси меъридан ортиқ бўлган одамларга сақич чайнаш тавсия этилмайди, чунки сақич кислотани янада кўпайтириб, ошқозонни ишдан чиқариши мумкин. Қолаверса, чайнаш жараёнида ишлаб чиқарилган ошқозон шираси шиллиқ қаватларга салбий таъсир курсатади. Шунингдек меъда, ун икки бармоқли ичкада яраси бўлганларга ҳам сақич чайнаш хавфли.

Аслини олганда соғлом одам учун сақич чайнашнинг ҳеч қандай фойдаси йўқ. Хуштаъм, рангли сақичлар таркиби ҳақида гапирадиган бўлсак, айгиш лозимки, улар оддий буюқлардан иборат қўшимчалар ҳолос. Аммо ошқозон кислотаси кам бўлган одамлар учун сақичнинг фойдаси бор. Шунда ҳам исталган сақични эмас, балки таркибида қанд моддаси бўлмаганини чайнаш керак. Бунда сақич овқатлангандан кейин 3 дақиқалар чамаси чайналгани маъқул. Шунингдек гастрит хасталиги бор одамларга ҳам сақич чайнаш фойдали.

САҚИЧ ЧАЙНАШ ЗАРАРЛИМИ?

— Келинг, акажон, жиянларга шоколад керакми, печеньеинг асаллиги бор, истасангиз, мана, сақич, шунақанги пақиллайдики, укаларим сизга раҳмат айтади.

Кичкина «бизнес»чининг бундай «уддабурон»лиги менга қандайдир галати туюлди. Унинг енига бордим. Пештахтада йўқ нарсанинг ўзи йўқ, хориж печеньелари, қанд-курслар, тиш ювалиган пасталар, пайпоқдан тортиб, аёллар тақинчоғигача бор.

— Манови тиш пастаси қанчадан?

— Йигирма беш сўм.

— Арзонроқ булмайдами?

— савдолашаман.

— Э, акажон, биласизми, бундан бор-йўғи бир сумгина қолади, холос. Шу бир сум учун эртадан кечгача утириб-миз-да, ҳақ деб.

Катталар, эътибор беринг

табларда ўқиётган болалар қанчадан-қанча?

Тугри, мумай пул топиш илинжида барча эзгу ишларни йиғиштириб қўйиб, савдога ёпишиб олган усмирлар ҳам йўқ эмас. Энг ёмони, улар илмсиз, хунарсиз, эътиқодсиз ҳақиқий ИНСОН бўлиб етишиш мумкин эмаслиги ҳақида уйламаяптилар. Ҳатто баъзи катталар ҳам «бозор иқтисодиёти» дегани, бирни унга пуллаш, болаларни бозорга утқазиб қўйиб оз булса ҳам пул ишлаб олиш, дегани эмаслигини тушунсаларда, «вақт келганда фойдаланиб қол» қабилида иш юридаяптилар. Шу уринда бир

ҚУМҚУРҒОН БОЗОРИДАГИ «БИЗНЕС»МЕНЛАР

— «Товар»лар куп-ку, ҳисобидан адашиб қолмайсанми ёки бирор одам ёрдам берадими?

— Онам билан иккаламиз, холос. У киши «товар» олиб келгани кеча Тошкентга кетди. Бугун бир узимман.

— Мактабда ҳам ўқийсанми?

Бу саволимдан сўнг бола менга галати қаради, кузлари жовдирди, кейин:

— Савдога рухсатномам бор, ака! — деди.

— Уқийсанми? — яна саволимни такрорладим.

— Еттинчи синфдан кейин бозорга чиқиб кетдим. Ҳамма шундай қилаяпти-ку.

— Уқиб нима қиларди, на-сиб булса, савдони урганиб, урнимизга «замин» бўлади-да, — деди нарироқда савдо қилаётган аёл.

Бамайхотирлик билан айтилган бу гаплардан дилим ғашланди. Рост бу ҳақда ёзмоқчи эмасдим, уша бозорчи болага ўхшаган усмирларнинг шу ерда, Қумқурғон бозоридан кушлаб учратганим сабаб бўлди. Аввало «қаҳрамон»им гапларини олайлик, ахир у барча ўз тенгдошларини ўқишни истамайдиганга чиқариб қўяпти-ку. Республикамининг тури район ва шаҳарларида ижодкорлик билан шуғулланаётган, хорижий тилларни, қадимий ота-боболаримиз хунарларини урганаятган, чет эллардаги мак-

тадбиркор дустимнинг: «Ишла, уйла, излан, даромад орттир, токи узингга ҳам, бошқаларга ҳам, Ватанингга ҳам фойданг тегсин» деган шиорга амал қиламан, кам бўлганим йўқ, йилдан йилга бойлигим ортиб бораяпти, шукур», деган гаплари ёдимга тушди.

Шундан хулоса қилиб бозордаги «бизнесмен» усмирларга айтгим келади: «Укажонлар, эрта-индин вақти келиб, бир қадам наридан бўлмоқчи бўлиб, берироққа келтириб сотишининг иложи булмай қолса, ушанда на хунарингиз бор, на бирор юмушининг улдасидан чиқа оласиз, ер чолай, экин экай десангиз, ишлагингиз келмайди, чунки сиз пул топишга урганиб қолгансиз-да. Ана шунда нима қиласиз?»

Менимча, ҳалиям эрта. Уқингга кунгил қуйинг, жуда булмаганда кучангиз, шаҳрингиз, туманингизда кулигул хунарманлар бор, уларга шогирд тушинг. Қаранг, мустақиллигимиз шарофати билан кунгилнинг тусаган яхши ишларни қилишингиз, пул ишлашингиз ҳам мумкин, ҳа. Бу томондан ҳам сиз бундан беш йилгина аввалги тенгдошларингиздан омадироқсиз.

Рустам ДАВЛАТОВ,
Сурхондарё вилояти,
Термиз шаҳри.

Таҳририятдан: Журналист Рустам Давлатов: «Вақти келиб, бир қадам наридан нарсани олиб, берироққа келтириб сотишининг иложи булмай қолса нима қиласиз?» дея вақтинчалик даромадга берилаётган, эртасини уйламаётган усмирлар тўғрисида ҳақли равишда кўюниб ёзган. Тўғри-да, давримиз аста-секинлик билан ана шунақа нуқсонларни ҳаётимиздан сиқиб чиқаради. Шу вақтда ҳозир бозорчилик қилаётганлар нима билан шуғулланишади?»

Қадри болалар, катталар, ушбу саволга ва журналист фикрларига муносабат билдирган хатларингизни кутамиз.

Мақтаб саҳнаси учун

1 парда, 7 қуринишли драма
Фашист боққинчилари устидан қозонилган буюқ ғалабага бағишлайман.
 Иштирок этувчилар:
 Туйчи Эрийигитов—қахрамон, 19 ва 21 ешларда
 Хайриниса хола — Туйчининг онаси, 40 ва 70 ешларда
 Аширбиби — Туйчининг синглиси, 16 ва 45 ешларда

Тожиқиз — Аширбининг қизи, 16 ешда
 Фармонбиби — Туйчининг бувиси, 60 ешда
 Мадрахим — Туйчининг тоғаси, 68 ешда
 Барнохон — қушни қиз, 16 ешда
 Умриниса хола — Барнонинг онаси, 40 ешда
 Муниса — Барнонинг синглиси
 Собиржонов — Ҳарбий ходим, майор, 30 ешларда

Александр Снопко, Сергей Мелкумов, Рузи Ҳамроев, Жура — Туйчининг кулолдош дустлари,
 Николай Михайлович — Туйчининг собиқ роқта командири

Иван Федорович — Тосно шаҳар партия кумитаси, шаҳар ижроия кумитасининг вакили

Бир турух ўқувчилар
 Биринчи қуриниш
 Парда очилган, саҳнада Барнохон қуринади. Қулида ичи тула суви билан челақ кутариб келмоқда. У тухтайди, анча маънос қурилади.

Барнохон: — (Челаққа қараб) Уф... бунча ям оғир булмас, сув опкмасанг, сувсиз яшаб булмас, сув опкелтиш эса бир азоб булса. Эй ху дойимей. (Аширбиби келди)

Аширбиби: — Ҳа, Барно, нега хаёл суриб турибсан эки тушингни сувга айтаяпсанми? (Кулади). Камнамасан, бизни кинга чиқмай қуйдин, тинчликми? Дугона ҳам шунақа буладими?

Барнохон: — Тинчлик, Аширбиби, тинчлик, фақат ойимлар бироз бетоб булиб қолдилар. Уйдан ортиб сизларникига чиқолмайман. Булмас-ку кургим келади-я, сизларни.

Аширбиби: — Ростингни гапирчи, меними е акамними?

Барнохон: — Мени куп қийнама Аширбиби. (Уялиб ерга қарайди). Икковларингниям.

Аширбиби: — Купроқ акамни, тугрими? Хай, менга қара нега қовоғинг солиқ, акам билан икковларинг урталарингда гап утдим?

Барнохон: — Иуг-ей Аширбиби, биз ҳар замонда бир қуришиб қоламизу. Унинг устига Туйчи акамни биласан-ку, жуда камгаплар.

Аширбиби: — Сен акамдан куп хафа булма, Барно. Акамни худо камган қилиб яратган. Уйда ҳам жуда кам гапирдилар. Онам бечора Туйчи акадан гап олгунларича хуноб булиб кетадилар. Аммо дили пок, оққунгил йигит.

Барнохон: — Ҳа, Аширбиби, тугри айтасан. Аммо уларга жуда-жуда қийин. Даданг раҳматлидан кейин бутун рузгор оила ташвиши Туйчи акамга қолди-ку, даштда қуй боқсалар, уйда рузгор, оила ташвиши... тагинам инсоннинг жони темирдан буларканми, ишқилиб ҳаммасига улгурдилар...

Аширбиби: — Мен ҳали сизларникига чиқаман, ойингларини куриб, соғлиқларини билиб келаман. (кетади)

Барнохон: — Эй яратган эгам, менинг тушимни тесқари қилгин. Туйчи акамни ҳар қандай балоқазолардан узинг асрагин. Ахир менинг онаму Туйчи акадан бошқа кимим бор?! Онажоним дардига шифо бериб, Туйчи акамни умрларини узоқ қилгин. (Хурсинади. Шу пайт Туйчи келади)

Туйчи: — Барнохон?

Барнохон: — Туйчи ака! (Туйчи келгач, Барнохон унинг қушига бошини қўяди)

Туйчи: — Нима гап, Барнохон тинчликми, нега хафасан, ойинг тузукмилар?

Барнохон: — Раҳмат, раҳмат! Ойим анча тузук булиб қолдилар, ҳаммаёқ тинчлик.

Туйчи: — Уйда нега хафасан ахир? Тугри, мен вақт толиб ойингларини куриб келишга улгурмайман. Балки...

Барнохон: — Йук, йук, ундай хаёлларга борманг Туйчи ака. Ахир мен сизга қанчалик қийин эканлигини биламан-ку. Ойим ҳам, мен ҳам сиздан сира сира хафа эмасмиз. Ойим бечора эрта-ю кеч сизни дуо қилганлари қилган, мен эса худодан доим сизнинг соғлигингни сурайман. Фақат...

Туйчи: — Хуш, хуш.

Барнохон: — Фақат курган тушимдан хавотирдан, холос, кунглим жуда гап.

Туйчи: — Қанақа туш? Буноқ тушунтириброк гапирсангчи, Барнохон?

Барнохон: (Ийғамсираб гапирди) — Туйчи ака, мен ёмон туш курдим, аксига олиб, қушинча тушиб улгур тугри келади, мен қўқиб кетаяпман.

Туйчи: — Барнохон, аввало курган тушни ёмон деб булмайди. Қолаверса ҳамма курган тушлар ҳам тугри келавермайди. Ахир айтадиларку, туш тулкининг боғидир, — деб. Хуш, қанақа туш экан узин?

Барнохон: — Туйчи ака, тушимда икковимиз кетаётган эканмиз, бир маҳал тусатдан кучли шамол туриб, ҳаммаёқни қоп-қора булут босибди. Ниҳоятда кучли чақмоқ чақиб, момақалдинок гумбурайли бошлабди. Чақмоқ еруғида мен нималарни курдим лени?

Туйчи: — Хуш, хуш.

Барно: — Айтишга тилим бормаиди. Булулар

аждару илонларга айланиб, ердаги одамларга ҳамла қилиб, уларни ютиб бораётган эмиш. Уша аждарлардан бири сизни ҳам уз домига тортиб кетди. Мен буни чақмоқ еруғида аниқ курдим.

Чақмоқ тиниб, момақалдинок босилгач, ҳаммаёқни қурқинчи қоронгулик босди. Сизни топиш умидида қанча қидирмайин, ҳеч қаердан топа олмадим. Туйчи ака, сизни ростдан ҳам йуқотиб қўяманми деб хавотирдаман...

Туйчи: — Э, сени қара-ю, шу тушга шунча хавотирланапсанми? Сен ҳечам хавотир олмагин. Худо-хоҳласа, мен ҳали куп яшайман. Чунки отам раҳматли сени келин қилишни орзу қилар эканлар. Жойлари жаннатда булгур отам... Орзуларига етолмадилар. Отам куролмаган туйимизни, онам қуришлари керак-ку. Онам зур бериб туйга тайёргарлик қуриптилар. Бирдан бир орзулари икковимизнинг туйимизни куриш. Эртага якшанба. Отарга қараб куриш учун урнига одам топиб қуйдим.

Барно: — Ким экан у?

Туйчи: — Эй, вавақчол бору? Асли исмлари Турдикул, ниҳоятда беданага ишқивоз булганидан ҳамма уни «вавақчол» дейди. Ана уша отахон урнимга қолиб, отарга қараб туради. Биз иккимиз Бешариққа еки Қўқонгама бориб, туйимиз учун қийим-кечак олиб келамиз. Унақанги булмагур хаёлларни каллангдан чиқариб ташла.

ХАЙРУЛЛА ИНОҒОМОВ

Барнохон: — Ростданми? Фақат курганлар нима дейишаркин, Туйчи ака?

Туйчи: — Ахир қишлоғимизда катта-ю кичик ҳамма билади-ку, икковимизнинг кунглимиз бир-биримизда эканлигини. Гап битта, мен совхоздан от арава таплашиб қуйганман. Бирга бориб келамиз.

Барно: — Майли, майли мен розиман, Сиз нима десангиз шу. Фақат ойимларга узингиз айтинг.

Туйчи: — Кечқурун ойинглари куриб, соғлиқларини биламан, шунда узим айтман. (Шу пайт узокдан бурнинг увилиган овози эшитилади. Барно хушёр тортиб Туйчига тикилади.)

Барно: — Туйчи ака, қуйлар ишончли, беҳавотир жойдами?

Туйчи: — Барнохон, сен қуйлардан хавотир олма. Ахир бирон марта булса ҳам қуйларни буриларга олдиранимни эпитганмисан? Худо хоҳласа бундан кейин ҳам олдирмайман.

Иккинчи қуриниш

Барнохонлар уйи. Уй соддагина қуринишда. Умриниса хола бетоб этибди. Кичик қизлари Муниса онасига қараб утирибди. Барнохон киради.

Барнохон: — Тузукмисиз ойижон?

Муниса: — Тес... курсаткич бармоғини оғзига олиб боради. Ойим ухляптилар, уйғотиб юборасиз-ку?

Барнохон: — Ухляптиларми, мен уйғоқлар дебман. (Умриниса хола, қизлари томон утирибди.)

Умриниса хола: — Мен уйғоқман, онагинанг ургилсин. Мунисахон орқамга ёстик қуйсанг утирардим.

Муниса: — Хуш булади, ойижон.

Барнохон: — Чарчаб қолмайсизми, уриниб қолманг яна?

Умриниса: — Қани, сал ердамлашворинглар, худо хоҳласа яхшиман қизларим. Е бисмиллохир раҳмонир раҳим, эй барақалла қизларим, раҳмат, илоё умрингдан барақа топинглар. (Барнохон ва Муниса ердамида утирибди, орқасига ёстик қуйишади.)

Барнохон: — Бизларни қурқитиб юбордингиз-ку ойижон? Хайриниса холамни чақиртириб келдик.

Умриниса хола: — Вой, шунчалик мазам булмади, онанг ургулсин. Ҳаммаларига ҳам раҳмат, биздан қайтмаса худодан қайтсин, илоё барақа топинсин.

Барнохон: — Ойижон, аччиққина хурда пиширувдим, бир чумичгина олиб келай, ичиб олинг. Мунисахон дастурхон ёзиб тур.

Муниса: — Хуш булади. (Дастурхон ёзади.)

Умриниса хола: — Майли, қизим, ичсам ича қолай, узим ичимда ҳеч нарса қолмади шекилли. (Шу пайт эшик очилиб, Хайриниса хола ва Аширбиби киришади.)

Барнохон ва Муниса: — (баравар) Ассалому алайкум, келинглар.

Хайриниса хола ва Аширбиби: — Ассалому алайкум, ваалайкум ассалом!

Умриниса хола: — Ваалайкум ассалом, келинглар, ургилай, келинглар. (Турмоқчи булади.)

Хайриниса хола: — Йук, йук, сиз, асти қимирлама-нг, уриниб қоласиз-а. (утиришгач) Қани омин, беморларга узинг шифо бергин, Оллоху акбар.

Ҳамма: — Оллоху акбар.

Хайриниса хола: — Тузукмисиз, омон-эсон утириб-сизларми?

Умриниса хола: — Оллохга шукр, мана утирибман, анча руҳим енгил.

Аширбиби: — Тузукмисиз холажон?

Умриниса: — Раҳмат, қизим, яхшиман.

Хайриниса хола: — Туф, туф, туф, куз тегмасиней, жудаям яхшисиз. Қуринишингиз ҳам бинойидек. Юзиз-гаям анча қон ютурибди, худо хоҳласа ҳеч нарса курмагандек булиб кетасиз.

Барнохон: — Илоё айтганингиз келсин холажон. Умриниса хола: — Раҳмат, раҳмат, анча далда бердингиз, кунглим тоғдай кутарилди. Ҳой Барнохон, овқатингни олиб кел.

Барнохон: — Хуш булади ойижон. (Барно чиқиб кетади, кетидан Муниса туриб чиқади, овқат олиб келиб қуйишади.)

Хайриниса хола: — Ҳой, Ҳой эғачижон, ҳеч нарса керакмас-а, овқат емай юрган жойимизми?

Умриниса хола: — Узимиз энди овқатланмоқчи булиб турувдик, зап келдингларда. Бирга ичамиз. Ҳой менга қаранг, бу, гап билан булиб Туйчивойни сураш эсимдан чиқибди-я. Туйчивой яхши юриб-дими?

Хайриниса хола: — Раҳмат, раҳмат, ишқилиб эсон-омон юрибди. Болам бечора отасидан кейин оиламининг каттаси булиб қолди. Тиним билмайди. Бир оёғи даштда қуйини боқса, бир оёғи уйда бизни боқади. Ишқилиб замон тинч булсину, углимни бир бошини иккита қилиб қуйсам, деган орзу билан яшаб юрибман.

Умриниса хола: — Туйчивой йигит булиб, отасини йуқлигини билдирмай мана бир оиланинг рузгорини тебратиб юрибди. Худо менга угилни раво курмади. (Йиғлайди.)

Хайриниса хола: — Ҳой, Ҳой, ношуккур булман-га, ой деса ойдек, кун деса кундек бир эмас, иккита қизингиз бор. Қолаверса, Туйчивой менга қандай угил булса, сизга ҳам шундай угил булади. Мана мени айтди дерсиз.

Умриниса хола: — Илоё айтганингиз келсин. Барча умидим Туйчивойдан. Улсам, тепкилаб-тепкилаб кумса, армоним йуқ эди. (Йиғлайди). Ҳа, айтганча Аширбиби, сен яхши юрибсанми, қизим.

Аширбиби: — Раҳмат, раҳмат холажон.

Умриниса хола: — Аширбиби, аканг шу маҳалгача келмади, нима буддийкин, ишқилиб тинчлик булсин-да қизим.

Аширбиби: — Акам менга сизлар бораверинглар, мен қуйларни қамаб, кейин бораман, — деган эдилар. Ҳадемай келиб қолсалар ксрак.

Умриниса хола: — Шу десангиз эғачи, туш курибман.

Хайриниса хола: — Қани, қани қулоғим сизда. Умриниса хола: — Тушимда дарё десаммикан, ариқ десаммикан, ишқилиб катта сувда...

Хайриниса хола: — Хуш, хуш.

Умриниса хола: — Сувнинг нариги бетиди раҳматли қайнотам «Ҳой келин, тезроқ келинг», — деб чақирар эмишлар. Мен энди уша томон юрган эдим, бирдан Барнохоннинг адалари пайдо булиб (худо раҳмат қилсин) «Бу еққа келма Умриниса, агар мени рози булсин десанг, асло келма курма, ахир қизларимиз жуда ёшқу, сен келсанг уларни ким тарбия қилади, мен сендан у дунё, бу дунё розиман. Менинг йуқлигимни билдирма, уларни жой-жойига узат. Барнони эса Туйчига узатгин, чунки мен Эрийигитга сўз берганман. Мунисангни ихтиёри узингда», — дермишлар раҳматли дадалари (Йиғлайди). Эғачига қушилиб Хайриниса хола ҳам йиғлайди.

Хайриниса хола: — Худо раҳмат қилсин у кишини, Туйчининг дадаси билан қиёматли дуст эдилар. Шунинг учунмикан, икковлари ҳам бир йилда кетишди-я. (Йиғлайди).

Умриниса хола: — Ҳой, менга қаранг, эғачи, ахир биз ҳам сиз билан қиёматли овсин, қиёматли қушни, қолаверса қиёматли дуст тутунганмиз, шундайми?

Хайриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

Умриниса хола: — Шундай, шундай.

ТОНГ ЮЛДУЗИ
 Ўзбекистон болалари ба
 усмирларининг газетаси

Бош муҳаррир
 Умида
 АБДУАЗИМОВА

Таҳрир хайъати:
 Нарӣмон ОРИҒЖОНОВ,
 Омон МАТЖОН,
 Гулнора ЙУЛДОШЕВА,
 Марат ШАФИЕВ,
 Феруза ЖАЛИЛОВА.

ИВМ компьютерда терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Ҳажми 1 боёма табоқ. Буларига — Г-0257. 7691 нусхага босилди. Қопоз бичими — А-3. Босишга таҳририги вақти 19.00. Топширилди — 18.30.

Ғунагдан ўзини тартиби № 000137
 • Маҳалласи: 709083,
 • Тошкент шаҳри,
 • Мақбулчилар кўчаси,
 32-уй.
 • Телефон:
 • 83-43-25